

**Туризм і рекреація в Україні
у воєнний та повоєнний час:
збірник матеріалів Всеукраїнської
науково-практичної конференції**

м. Полтава 2024 р.

**УДК 338.48(477)(082)
Т87**

Рекомендовано до друку вченою Радою факультету обліку та фінансів
Полтавського державного аграрного університету (протокол № 10 від 17.06.2024 р.).

Редакційна колегія

- **Безкровний Олександр Валентинович**, к. е. н., доцент, декан факультету обліку та фінансів, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;
- **Шостя Анатолій Михайлович**, д. с.-г. н., старший науковий співробітник, декан факультету технологій тваринництва та продовольства, професор кафедри технології виробництва продукції тваринництва Полтавського державного аграрного університету;
- **Шевчук Сергій Миколайович**, д. геогр. н., професор, завідувач кафедри геоматики, землеустрою та планування територій, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;
- **Перерва Петро Григорович**, д. е. н., професор, завідувач кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»;
- **Шуканова Анжела Анатоліївна**, к. п. н., доцент завідувач кафедри географії, методики її навчання та туризму Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка;
- **Каролоп Олена Олександрівна**, к. п. н., доцент кафедри професійної освіти, ресторанного і туристичного бізнесу ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»;
- **Городянська Лариса Володимирівна**, к. е. н., доцент, доцент кафедри туризму та готельно-ресторанного бізнесу Київського національного університету технологій та дизайну;
- **Бражник Людмила Василівна**, к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;
- **Єгорова Олена Володимирівна**, к. е. н., доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету.

Туризм і рекреація в Україні у воєнний та повоєнний час: збірник матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., 28 червня 2024 р. Полтава : ПДАУ, 2024. 196 с.

До збірника матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції «Туризм і рекреація в Україні у воєнний та повоєнний час» ввійшли результати теоретичних та прикладних досліджень викликів, що стоять перед туристичною сферою України, та перспектив її розвитку у повоєнний час.

Матеріали надруковані в авторській редакції. Редакційна колегія може не розділяти поглядів авторів. Відповідальність за зміст матеріалів, точність наведених фактів, цитат, посилань на джерела, достовірність іншої інформації та за додержання норм авторського права несуть автори.

ЗМІСТ

с.

Безкровний Олександр, Дорошенко Ольга ОПОДАТКУВАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ: ДОСВІД ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН ДЛЯ УКРАЇНИ.....	8
Бурмінова Мілана САНАЦІЯ СУБ'ЄКТА ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ ЯК ЧИННИК ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ	14
Городянська Лариса, Войцеховська Вероніка ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ НА ПІДПРИЄМСТВІ «HOLIDAY INN KYIV».....	18
Городянська Лариса МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ УКРАЇНИ.....	22
Городянська Лариса, Харченко Владислава МАРКЕТИНГОВА ПОЛІТИКА ГОТЕЛЬНИХ ЛАНЦЮГІВ В УКРАЇНІ	27
Дегтярьова Дарія, Сальнікова Марина, Пилипенко Катерина КУЛЬТУРА ДИПЛОМАТІЇ ТА ЇЇ ВАЖЛИВІСТЬ ПРИ СТВОРЕННІ БІЗНЕС- ПАРТНЕРСТВА В ТУРИЗМІ.....	33
Дроботя Яна, Краснікова Оксана, Атрошенко Владислав ДИДЖИТАЛІЗОВАНЕ БАНКІВНИЦТВО: ПЕРЕВАГИ ПІД ЧАС ТУРИСТИЧНИХ ПОДОРОЖЕЙ	35
Єгорова Олена, Дорогань-Писаренко Людмила СОЦІОЛОГІЧНИЙ ТА СТАТИСТИЧНИЙ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕНЬ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ	39
Зоря Олексій, Зоря Світлана, Мауер Діана РЕГІОНАЛЬНІ ВИСТАВКИ І ЯРМАРКИ ЯК МЕХАНІЗМ ПРОСУВАННЯ ПРОДУКЦІЇ ТА ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ У КРАФТОВЕ ВИРОБНИЦТВО ..	43

Канцедал Наталя, Лега Ольга, Липський Роман БЛАГОУСТРІЙ ТЕРИТОРІЇ ЯК ОСНОВНА ПЕРЕДУМОВА РЕАЛІЗАЦІЇ ЛОКАЛЬНИХ ТУРИСТИЧНИХ СТАРТАПІВ: ПОНЯТТЯ ТА ОБЛІКОВІ ОСОБЛИВОСТІ.....	46
Каптюх Анна, Єгорова Олена СУЧАСНІ СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ У ГАЛУЗІ ТУРИЗМУ ТА РЕКРЕАЦІЇ.....	51
Каролоп Олена, Бикадорова Наталя КУЛІНАРНА ДИПЛОМАТІЯ, ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	54
Князь Олександр ЯРМАРКОВИЙ РУХ В УКРАЇНІ: КУЛЬТУРНА ПРАКТИКА	58
Колотюк Вікторія ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ В ТУРИСТИЧНОМУ БІЗНЕСІ: ФОРМУВАННЯ БРЕНДИНГУ ТА ІМІДЖУ	62
Копилець Євгеній ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ ПОЛТАВЩИНИ: ДОСВІД ПНПУ ІМЕНІ В. Г. КОРОЛЕНКА	67
Копиця Андрій ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ	71
Косенко Софія МАРКЕТИНГОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ.....	76
Косенко Олександра, Ткачова Надія, Перерва Петро ІСТОРІЯ ТА ТРАДИЦІЇ ЯРМАРКОВОГО РУХУ В УКРАЇНІ.....	81
Кулакова Софія ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО БУЗНЕСУ В УКРАЇНІ.....	86
Лепетень Дар`я ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	91

Лопатюк Анастасія ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	96
Мацука Вікторія ГЛОБАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ	101
Мирна Ольга, Першін Юрій БЕЗПЕЧНІСТЬ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ ЗАКЛАДІВ ГОСТИННОСТІ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ	105
Перерва Олександр ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ.....	109
Романько Владислава ОРГАНІЗОВАНИЙ І НЕОРГАНІЗОВАНИЙ ТУРИЗМ: ОСНОВНІ ВІДМІННОСТІ В ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКСКУРСІЙНИХ ПОСЛУГ	114
Романько Владислава ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПОСЛУГ У СФЕРІ ТУРИЗМУ.....	118
Рудич Алла, Чіп Людмила ПОДІЄВИЙ (EVENT) ТУРИЗМ: СУТНІСТЬ, ОСОБЛИВОСТІ ТА СТРУКТУРА.....	123
Сарнавський Сергій, Єрмаков Вячеслав ГЕОГРАФІЯ ПЛЯЖНОГО ТА ВОДНОГО ТУРИЗМУ В МЕЖАХ ЛІВОБЕРЕЖЖЯ СЕРЕДНЬОГО ДНІПРА	128
Тараненко Олександр, Мороз Артем, Семикоз Дмитро НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ МУЗЕЙНИХ ЗАКЛАДІВ У СФЕРІ ТУРИЗМУ	133
Тесленко Карина РОЗВИТОК ЛІКУВАЛЬНО-ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ ТА РЕАБІЛІТАЦІЇ НА ПОЛТАВЩИНІ У ПОВОЄННИЙ ЧАС	137

Ткачов Максим ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТУРИЗМУ І ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	140
Тютюнник Юрій, Ковтун Любов АНАЛІЗ ЛІКВІДНОСТІ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ТУРИСТИЧНОЇ КОМПАНІЇ	145
Тютюнник Юрій, Удовиченко Ірина, Федорченко Лілія ДИНАМІКА ПОКАЗНИКІВ ДІЯЛЬНОСТІ МУЗЕЙНИХ ЗАКЛАДІВ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	150
Усенко Світлана, Кузьменко Лариса АГРОТУРИЗМ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ	153
Федій Олександр, Вішнікіна Любов СУЧАСНІ ВИКЛИКИ НАДАННЯ АВІАЦІЙНИХ ТРАНСПОРТНИХ ПОСЛУГ У СВІТІ	158
Чернишенко Олена РОЗВИТОК МЕТОДІВ ОЦІНЮВАННЯ ВИТРАТ НА СТВОРЕННЯ ТУРИСТИЧНИХ ПРОДУКТІВ	161
Шаповал Віктор ФОРМУВАННЯ НАПРЯМКІВ РОЗВИТКУ ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ	166
Шевчук Сергій ТУРИСТИЧНЕ БРЕНДУВАННЯ УКРАЇНИ: ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО СТВОРЕННЯ ПОСТВОЄННОЇ МОДЕЛІ	171
Шейко Юлія ВПЛИВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА СТІЙКИЙ РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНИХ СИСТЕМ	177

Шелудько Вікторія, Шостя Анатолій СУЧАСНІ ТРЕНДИ ПІДПРИЄМСТВ СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	181
Шпак Вікторія СУЧАСНІ ГЛОБАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ, ІННОВАЦІЇ ТА ВИКЛИКИ У СФЕРІ ТУРИЗМУ ТА РЕКРЕАЦІЇ.....	184
Шуканова Анжела, Білан Наталія, Прокапало Андрій РЕКРЕАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ КУЛЬТУРНИХ ЗАПОВІДНИКІВ (НА ПРИКЛАДІ ДІКЗ «ПОЛЕ ПОЛТАВСЬКОЇ БИТВИ»)	188
Яремко Олег, Олійник Галина РОЛЬ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ У ПІСЛЯВОЄННІЙ ВІДБУДОВІ УКРАЇНИ	193

Тараненко Олександр Олексійович

к.е.н., доцент кафедри туристичного та готельного бізнесу

Мороз Артем Анатолійович

здобувач третього рівня вищої освіти

Семикоз Дмитро Сергійович

здобувач третього рівня вищої освіти

Полтавський університет економіки і торгівлі

м. Полтава

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ МУЗЕЙНИХ ЗАКЛАДІВ У СФЕРІ ТУРИЗМУ

Музейна мережа є важливою складовою сфери туризму. Її відвідування є основним видом послуг в культурно-пізнавальному та музейному туризмі. Також ця послуга включається до туристичних продуктів інших видів туризму. Музейні заклади є носіями культурної та пізнавальної інформації і виконують низку суспільно-важливих функцій. Музейна мережа України включає значну кількість закладів різної тематичної спрямованості та територіальної диверсифікації. В останні роки як індустрія туризму загалом, так і сфера туризму зокрема провадять свою діяльність в складних соціально-економічних умовах. Це особливо актуалізує завдання підвищення ефективності діяльності в умовах зменшення попиту та обмеження наявних ресурсів.

Важливим напрямом підвищення ефективності функціонування музеїв є активізація їх відвідуваності. Для цього, в першу чергу, слід звернути увагу на заходи з просування музейних послуг, організаційних аспектів діяльності та впровадження нових технологій в музейні сервіси.

Соціальні мережі є важливим інструментом популяризації музейних закладів. Але ефективність їх використання напряму залежить від якості контенту. Цікаві анонси, фото- та відеозвіти заходів сприятимуть збільшенню відвідуваності як самих музеїв, так і їх акаунтів. При цьому важливою є наявність власного логотипу, що підтверджуватиме ідентичність та

забезпечуватиме впізнаваність музейного закладу. Зокрема, розповсюдження інформаційно-довідкової та сувенірної продукції з логотипом музею є відносно бюджетним інструментом рекламної кампанії.

Традиційно основними завданнями музейних закладів є формування, збереження та експозиція музейних фондів. Тому саме музейні заклади мають певне монопольне становище в інформаційному забезпеченні туристів об'єктами культурно-історичної спадщини під час відвідування відповідної дестинації. Разом з тим, для підвищення відвідуваності музейних закладів серед місцевого населення та туристів вони мають бути культурно-освітніми осередками зі значною кількістю заходів, що можуть проводитися спільно з бібліотеками, галереями та іншими закладами культурно-дозвіллевого спрямування. Костюмовані та рольові заходи, організація та участь у місцевих фестивалях, різноманітні майстер-класи, квести, різні тематичні заходи є важливою складовою розширення музейної аудиторії. Можливість вибору тематики заходів певним чином обмежена тематичною спеціалізацією музеїв, але збільшення кількості таких заходів сприятиме популяризації музеїв серед різних вікових груп.

Важливим для підвищення ефективності діяльності музеїв є вирішення низки організаційних (формування цікавої для туриста експозиції; оптимізація графіку роботи музею для прийому туристичних груп внутрішнього та в'їзного туризму) та матеріально-технічних (належний благоустрій території; забезпечення комфортного доступу до експозиції усіх груп туристів, в тому числі з урахуванням інклюзивних особливостей; обладнання місця для паркування) завдань. Вони є особливо актуальними для музейних закладів у невеликих містечках та сільських населених пунктах з відносно незначним і нестабільним потоком відвідувачів та обмеженими ресурсами. Це яскраво видно на прикладі графіків роботи музейних закладів. Через недостатнє фінансування і неможливість оптимального кадрового забезпечення, значна

кількість музеїв не працює у суботу та неділю. Внаслідок цього втрачаються потенційні відвідувачі із місцевого населення та туристичні групи, що подорожують за турами вихідного дня.

В нинішній час для презентації музейної експозиції переважно використовують традиційні підходи на основі пасивного спостереження, що в міру розвитку інформаційних технологій зумовлює зниження зацікавленості відвідувачів до звичайного публічного огляду експонатів. Тому важливим інструментом підвищення ефективності діяльності музейних закладів є впровадження інноваційних інформаційних технологій в процес обслуговування відвідувачів. Дані технології доцільно розглядати в розрізі наступних груп:

- інтерактивні дисплеї – забезпечують деталізовану презентацію експонатів за рахунок кращої візуалізації на основі сенсорних приладів та мультимедійних елементів (віртуальні моделі, відео, аудіо тощо);

- віртуальна реальність – технологія, що забезпечує залучення відвідувача музею до віртуального середовища історичної чи мистецької тематики за допомогою відповідних пристроїв;

- доповнена реальність – технології, що дозволяють з використанням смартфонів чи планшетів знайомитися з віртуальними доповненнями до реальних об'єктів експозиції, що робить їх огляд більш інформативним;

- мобільні додатки – спеціальне програмне забезпечення, що дозволяє використовувати технології аудіогідів, картографічні матеріали, QR-коди, 3-D технології в процесі знайомства з експозицією музею та персоніфікувати музейний досвід з використанням власних смартфонів чи планшетів [1, 2]. Використання цих технологій сприятиме підвищенню рівня відвідуваності музеїв туристами різних вікових категорій за рахунок зростання цікавості до самих технологій та підвищення видовищності та інформативності процесу знайомства з експозицією.

Таким чином, музейні заклади є важливим елементом індустрії туризму. Актуальним завданням їх функціонування є підвищення ефективності діяльності, зокрема через активізацію відвідуваності. Це потребує комплексу заходів організаційного, маркетингового та матеріально-технологічного характеру для забезпечення привабливості музейних сервісів серед відвідувачів різних вікових груп.

Список використаних джерел

1. Антоненко А., Хуткий В. Музеї як туристичний ресурс в умовах пандемії COVID-19: виклики та нові можливості. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв*. 2021. Т. 4. № 1. С. 54–73.
2. Сидорчук Т. Ю., Жовква О. І. Іноваційні методи організації музейного комплексу. *Теорія та практика дизайну: зб. наук. праць. Архітектура та будівництво*. 2023. Вип. 28. С. 63–70.

*Туризм і рекреація в Україні у воєнний та повоєнний час: збірник матеріалів
Всеукраїнської науково-практичної конференції (Полтава, 28 червня 2024 р.)*

Туризм і рекреація в Україні
у воєнний та повоєнний час:
матеріали Всеукраїнської науково-
практичної конференції
(м. Полтава, ПДАУ, 28 червня 2024 р.)

Підп. до друку 17.06.2024. Формат 60x90 1/16.
Ум. друк. арк. 7,6.